

PIRÓS LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XVII évfolyam 4992. sz. Szombat, 1961. március 25. 4 oldal, 20 bani

Lapunk tartalmából:

- Az Ütemtervnek megfelelően végzik a mezőgazdasági munkálatokat 2. old.
- Szocialista versenyben a traktorosok 2. old.
- Az ENSZ-központ XV. ülésének munkálatai 3. old.
- Tovább tartanak a dél-koreai lakosság tüntetése 3. old.
- Négy hete folyik Karl Chmielewsky fasiszta hővéré 3. old.
- Kennedy üzenete az USA kongresszusához 3. old.
- A Tribune hetilap Adenauer és cinkostársai politikájáról 3. old.
- Amit mindenkinek tudnia kell — A Vénusz felé tartó autómata bolygóközi állomás pályájáról 4. old.
- A Reteyzati Nemzeti Park 4. old.
- A tudomány és a technika világából 4. old.

A traktorosok munkájától függ a traktorok jó működése. Ahhoz, hogy a traktor jól működjön a gépészekre is nagy feladat hárul. Az országalvállalásában Bumb Gligore és Spichler Ferenc gépészeket jöminőségű munkájukért tisztelik a traktorosok.

Lelkesen válaszolnak a párt felhívására

Harcban a termékek kiváló minőségéért

A munka javítását célzó intézkedések

Az aradi Készruhágyárban is intézkedések történtek a minőség javítását illetően. A mesterek és almeisterek a munkafolyamat megjavításáért harcolnak; a studiókban értékesítik a többéves tapasztalatokat, gondosan előkészítik a szalagok munkáját. A szabászat osztályon is igyekeznek kifogástalan munkát végezni. Néhány héttel ezelőtt bevezették a láncszerű ellenőrzés módszerét.

A felsorolt és még más intézkedések folytán máris mutatkoznak eredmények.

A vállalat 3-as számú részlegéről mindig szép kidolgozású női készruhák kerültek ki. Némelyik 4-es számú részleg is női ruha gyártására tért át. Farkutin István irányításával az itt készülő pettyes és csíkos ruhák minősége kifogástalan.

A 4-es számú részleg birtokába vette az új gyárpépület egyik tágas munkatermét. A hatalmas ablakokon napfény ömlik be. A szalagban kézzel-kézre adott színes anyagok egyre inkább formát öltenek. Mire az osztály végén tevékenykedő átvévezők, a minőségi ellenőrhöz kerülnek, már teljesen készek. Ha olykor egy-egy hiba előfordul, melyet avatlatlan szem talán észre sem venne, a minőség őrei ráírják a kísérő lapocskára, hogy mit kell javítani a ruhán.

A szomszédos részlegen női kabátokat készítenek. Ma már innen is kifogástalan kabátok kerülnek ki.

Gáll Lajos részlegvezető elmondta, hogy a minőségre kétségtelenül jó hatással volt a bukaresti Gh. Gheorghiu-Dej készruhágyárban megtartott tapasztalatcsere. Néhány intézkedés éppen a tapasztalatcsere nyomán látott napvilágot.

Amint látjuk, sok minden történt a Készruhágyárban a minőség javítása érdekében. A munkaközösség újabb sikereket kívánja köszönteni a párt megalakulásának 40. évfordulóját.

Az aradi G. Dimitrov vagongyár dolgozói is tanulmányozták a Román Munkáspárt Központi Bizottságának Irányelveit a Romániai Kommunista Párt megalakulásának 40. évfordulójára tiszteletre szervezett szocialista verseny fő szempontjaira vonatkozóan, amely melyrehatóan foglalkozik a termékek minőségének kérdésével. Fő feladatokat tűz ki a munkások, mérnökök, technikusok elé a népgazdaság minden ágában a termékek minőségének állandó és fokozott javítását.

Ebben a nagyfontosságú munkában jelentős feladat hárul a minőségi ellenőrökre. Az ellenőrök feladata, hogy figyelmesen vizsgálják át minden egyes munkadarabot, hogy az tiszta és kiváló minőségű termék legyen.

Gyárunkban sok olyan ellenőr dolgozik, aki minden tudásával igyekszik hozzájárulni a minőség állandó javításához. Példának említhetjük Zamfir Stéfán, Ardelean Ioan-t a befejező részlegről, Crisan Corneli és Cocuban Ioan-t a hegesztő részlegről, Kiss Mihályt és Doomanov Stéfán-t a 2-es számú részlegről. A kovácsműhelyben, a géposztályon és a forgószalag részlegen azonban még hibák merülnek fel az alkatrészek műveletenkénti és fázisonkénti ellenőrzésében. Megtörténik még, hogy egy-egy részlegen hiányos a minőségi ellenőrzés. Sábóu Stéfán, a szerelő részlegről, Brinda Aurel az előkészítőből, Beres Mihai a rugó-

A napokban a Junius 11 kendergyár dolgozói is közösen vitatták meg a Román Munkáspárt Központi Bizottságának Irányelveit a Romániai Kommunista Párt megalakulásának 40. évfordulójára tiszteletre szervezett szocialista verseny fő szempontjaira vonatkozóan. A párt elsődleges feladatát a termékek minőségének fokozott javítását tűzte ki célul a dolgozók elé. Ennek a feladatnak a sikeres valóra-váltásáért különböző intézkedéseket fogantatosítottak a kendergyár dolgozói is.

Elsősorban javasolják a kollektív gazdaságoknak, hogy a kenderrel bevetendő területeket már ősszel szántsák fel a vetés után 30-35 nappal kezdjék meg a gyomlálást, hogy a kender megfelelő körülmények között növekedhessen. Amikor a növény eléri a 10-15 centiméter nagyságot, műtrágyát kell szórni a földekre. Mindez jelentősen hozzájárul a termés hozam növekedéséhez, valamint a növény minőségének javulásához. Ugyanakkor javasolják, hogy aratáskor a kenderet a száraz minősége szerint osztályozzák.

Ezután kerül a termés a gyárba. A kender átvételét bizonyosság végzi el, amely nagy figyelmet fordít a száraz összerakására, kezelésére. Mindezt csökkenten a minőség. A laboratóriumi elemzés után a kenderrostokat minőség szerint osztályozzák. Ezenkívül nagy gondot fordítanak a kenderrostok áztatására is. A vízmezőkbe mindig azonos minőségű rostokat helyeznek el. Naponta ellenőrzik a víz hőmérsékletét és ügyelnek arra, hogy a rostokat teljesen belepje a víz. Az áztatás folyamatának megjavítása és meggyorsítása érdekében az iratási részleget felszerelik a szükséges berendezéssel, amely további két medence melegvizet jelent a termelés számára. A nagylaki részleg áztató csatornájának egy részét vasbetonozzák.

Ezután kerül sor az áztatott kenderrost szárítására, amely szintén nagy figyelmet követel. A szárításra használt terület teljesen megtisztítják, lekaszálják és a lehető legesszerűbb módon helyezik el a szárítandó kenderrostokat, hogy a szárítás egyenes legyen. Időközönként megforgatják, hogy elkerüljék a rostok penészesedését, rothadását. Innen kerül tovább a kenderrost feldolgozásra. A turbinák forgási sebességét a ro-

Valóráváltják célkitűzésüket

tok minőségéhez és nedvességtartalmához viszonyítva állítják be. Nagy figyelmet fordítanak a rostok fűtésére is, mert ez jelentősen befolyásolja a kender minőségét.

Ezenkívül számos más intézkedés is született a különböző berendezések, felszerelések javítására, karbantartására, valamint a technológiai folyamatok meggyorsítására vonatkozóan.

Elhatározták, hogy a minőség további javítása érdekében szocialista versenyt szerveznek a különböző részlegek dolgozói között.

A gyár dolgozói vállalták, hogy minden erejükkel és tudásukkal hozzájárulnak célkitűzésük valóra-váltásához, gyáruk termék minőségének állandó javításához.

A vásárlóközönség jobb ellátásáért

Az Allmentara Helyi Kereskedelmi Szervezet vezetősége és dolgozói mindent megtesznek annak érdekében, hogy minél jobban eleget tehessenek a vásárlóközönség igényeinek.

Az év első 2 hónapjában szép eredményeket értek el az eladási terv teljesítésében. E mellett a forgalmi költségek csökkentésével több, mint 160.000 lej takarítottak meg és 200.000 lej jövedelmet értek el.

Nagyarányu javítását és átalakítását munkálatok folynak a különböző Allmentara egységekben. Így például átalakították a 110-es, 55-ös és 20-as számú egységeket, amelyeket a közeljövőben már át is adnak használatnak. A jövő hónapban kerül sor a 8. számú üzlet korszerűsítésére. Az újradí 5. számú Allmentara egységet önkiszolgáló boltá alakítják. Az üzletek korszerűsítését szolgálja a közeljövőben érkező 15 új hűtőszekrény kiszállítás is.

Meg kell említenünk a nehézségekről is. Így elsősorban arról, hogy az ICRA nem mindig gondoskodik idejében a vá-

lasztékok beszerzéséről. Az IRVA sem szállítja el azonnal a kiültetett ládákat, stb. Hiány mutatkozik a jégsekrények felszerelésében járatos technikusok terén is.

Az Allmentara HKSZ egész munkaközösségének az a szilárd elhatározása, hogy a mutatókhoz nehezségeket legyőzi és továbbra is mindent megtesz a dolgozók jó ellátásáért.

Kertész István, levelező

Még jobb minőségért

Az aradi G. Dimitrov vagongyár dolgozói is tanulmányozták a Román Munkáspárt Központi Bizottságának Irányelveit a Romániai Kommunista Párt megalakulásának 40. évfordulójára tiszteletre szervezett szocialista verseny fő szempontjaira vonatkozóan, amely melyrehatóan foglalkozik a termékek minőségének kérdésével. Fő feladatokat tűz ki a munkások, mérnökök, technikusok elé a népgazdaság minden ágában a termékek minőségének állandó és fokozott javítását.

Ebben a nagyfontosságú munkában jelentős feladat hárul a minőségi ellenőrökre. Az ellenőrök feladata, hogy figyelmesen vizsgálják át minden egyes munkadarabot, hogy az tiszta és kiváló minőségű termék legyen.

Gyárunkban sok olyan ellenőr dolgozik, aki minden tudásával igyekszik hozzájárulni a minőség állandó javításához. Példának említhetjük Zamfir Stéfán, Ardelean Ioan-t a befejező részlegről, Crisan Corneli és Cocuban Ioan-t a hegesztő részlegről, Kiss Mihályt és Doomanov Stéfán-t a 2-es számú részlegről. A kovácsműhelyben, a géposztályon és a forgószalag részlegen azonban még hibák merülnek fel az alkatrészek műveletenkénti és fázisonkénti ellenőrzésében. Megtörténik még, hogy egy-egy részlegen hiányos a minőségi ellenőrzés. Sábóu Stéfán, a szerelő részlegről, Brinda Aurel az előkészítőből, Beres Mihai a rugó-

műhelyből és mások olykor figyelmetlenek munka közben.

Szükséges, hogy a sorozatban készülő termékeknek már az első darabját figyelmesen vizsgálják át a minőségi ellenőrök. Kérjük meg a szerelő és befejező részleg csoportfőnökeit és mestereit, hogy ne szereljenek fel egyetlen alkatrészt sem ellenőrzés nélkül.

Ahhoz, hogy a gyár termék minősége állandóan javuljon nem elegendő csupán a minőségi ellenőrök odaadó munkája. Szükséges az is, hogy az üzem minden dolgozója szívesen tekintse ezt a feladatot.

Adom János, levelező

Ezután kerül a termés a gyárba. A kender átvételét bizonyosság végzi el, amely nagy figyelmet fordít a száraz összerakására, kezelésére. Mindezt csökkenten a minőség. A laboratóriumi elemzés után a kenderrostokat minőség szerint osztályozzák. Ezenkívül nagy gondot fordítanak a kenderrostok áztatására is. A vízmezőkbe mindig azonos minőségű rostokat helyeznek el. Naponta ellenőrzik a víz hőmérsékletét és ügyelnek arra, hogy a rostokat teljesen belepje a víz. Az áztatás folyamatának megjavítása és meggyorsítása érdekében az iratási részleget felszerelik a szükséges berendezéssel, amely további két medence melegvizet jelent a termelés számára. A nagylaki részleg áztató csatornájának egy részét vasbetonozzák.

Ezután kerül sor az áztatott kenderrost szárítására, amely szintén nagy figyelmet követel. A szárításra használt terület teljesen megtisztítják, lekaszálják és a lehető legesszerűbb módon helyezik el a szárítandó kenderrostokat, hogy a szárítás egyenes legyen. Időközönként megforgatják, hogy elkerüljék a rostok penészesedését, rothadását. Innen kerül tovább a kenderrost feldolgozásra. A turbinák forgási sebességét a ro-

tok minőségéhez és nedvességtartalmához viszonyítva állítják be. Nagy figyelmet fordítanak a rostok fűtésére is, mert ez jelentősen befolyásolja a kender minőségét.

Ezenkívül számos más intézkedés is született a különböző berendezések, felszerelések javítására, karbantartására, valamint a technológiai folyamatok meggyorsítására vonatkozóan.

Elhatározták, hogy a minőség további javítása érdekében szocialista versenyt szerveznek a különböző részlegek dolgozói között.

A gyár dolgozói vállalták, hogy minden erejükkel és tudásukkal hozzájárulnak célkitűzésük valóra-váltásához, gyáruk termék minőségének állandó javításához.

Szépítik utcájukat

Ha valaki vasárnap délelőtt az Ády Endre utcában járt, szorgalmas kis csoportot látthatott. Kertész Zsuzsanna, néptanács képviselő mozgósítására a kis csoport tagjai, Hunyadi Jenő, Kárácsnyai Miklós, Hatos József, Bíró István és mások — a választókerület lakói — vasárnap előtt összesen 32 fát ültettek.

Az Ural hegységben fekvő Polevszkoj városka közelében gazdag fehér-márvány telepeket fedeztek fel. A márvány kiválóan alkalmas szoborművek céljaira és szakemberek véleménye szerint semmivel sem marad a világ hírnevű örvendő legkiválóbb olasz márványfajtá mögött.

A polevszkoj márvány apró szemcséjű és több színárnyalatban fordul elő. Már folynak az előkészületek a lelőhely ipari kiaknázására.

A Közép-Kínai Henan tartomány parasztjai az év első hónapjaiban 31 millió facsemetét ültettek el. A Kínai Népköztársaság déli és központi részén nagy arányokban folyik a tavaszi erdőültetés. Csicssean, Hunan, Gujcszou és a Yangtze folyótól délre eső más tartományokban március 10-ig 28 ezer hektárt erdősítettek.

A népi hatalom 11 éve alatt 50 millió hektáron végeztek erdőültetési munkálatokat Kínában. Ugyanakkor mintegy 50 nagy erdőseget és mezővédő-erdősávot létesítettek.

Hírek a szocialista országokból

Rádiószeműveg

Látszatra minden más szemüvegtől semmiben sem különbözik, valójában azonban egészen rendkívül szemüveggel ismerkedtünk meg. Keretében félvezetővel működő, parányi rádiószelvények vannak elhelyezve. A ferrit-antenna, láthatatlanul, ugyancsak a keretbe van szerelve. A készülék akkumulátora egyhuzamban 8 óráig működik, s azután bármely áramforrásnál feltölthető.

Az új készülék különösen a geológusok, erdei munkások és kolhozparasztok körében örvendő nagy népszerűségnek örvend, bárhol is vannak, a tagjaibozójában, a távoli sztyeppékben vagy a mezel munkánál, meghallgathatják a legújabb híreket, a hangversenyeket és érdekes előadásokat.

De ezek a szemüvegek más dolgozók számára is igen hasznosak. Tegyük fel, hogy valaki egy könyvtárban tartózkodik és hosszas munka után pihenésre vágyik, vagy egy park padján ülve, esetleg a trolibuszban zene szeretne hallgatni. Elég, ha felteszi a szemüveget s anélkül, hogy ezzel bárkit is zavarna, élvezheti a kellemes rádiózenét.

A rádiószeműveg szerkesztői

Vlagyimir Volkov és Vlagyimir Tretzenko, a moszkvai „Junij Technik” üzem dolgozói.

31 millió facsemetét ültettek

A Közép-Kínai Henan tartomány parasztjai az év első hónapjaiban 31 millió facsemetét ültettek el. A Kínai Népköztársaság déli és központi részén nagy arányokban folyik a tavaszi erdőültetés. Csicssean, Hunan, Gujcszou és a Yangtze folyótól délre eső más tartományokban március 10-ig 28 ezer hektárt erdősítettek.

A népi hatalom 11 éve alatt 50 millió hektáron végeztek erdőültetési munkálatokat Kínában. Ugyanakkor mintegy 50 nagy erdőseget és mezővédő-erdősávot létesítettek.

Növekszik a Vietnámi DK árukivitele

A Vietnámi Demokratikus Köztársaság árukivitele 1960-ban 1955-höz viszonyítva, 11-szeresére növekedett. Az export áruk választéka pedig 55 árucikkről 120-ra gyarapodott. A Vietnámi DK kétszer több árut exportál, mint Dél Vietnám.

A behozatal összetétele gyökeresen megváltozott. Míg 1955-ben a behozatalnak több, mint a felét az élelmiszerek tették ki, 1960-ban ez már egytizedre csökkent. Az utóbbi három évben a Vietnámi DK különböző ipari berendezéseket hozott be 41 gyár és üzem építéséhez.

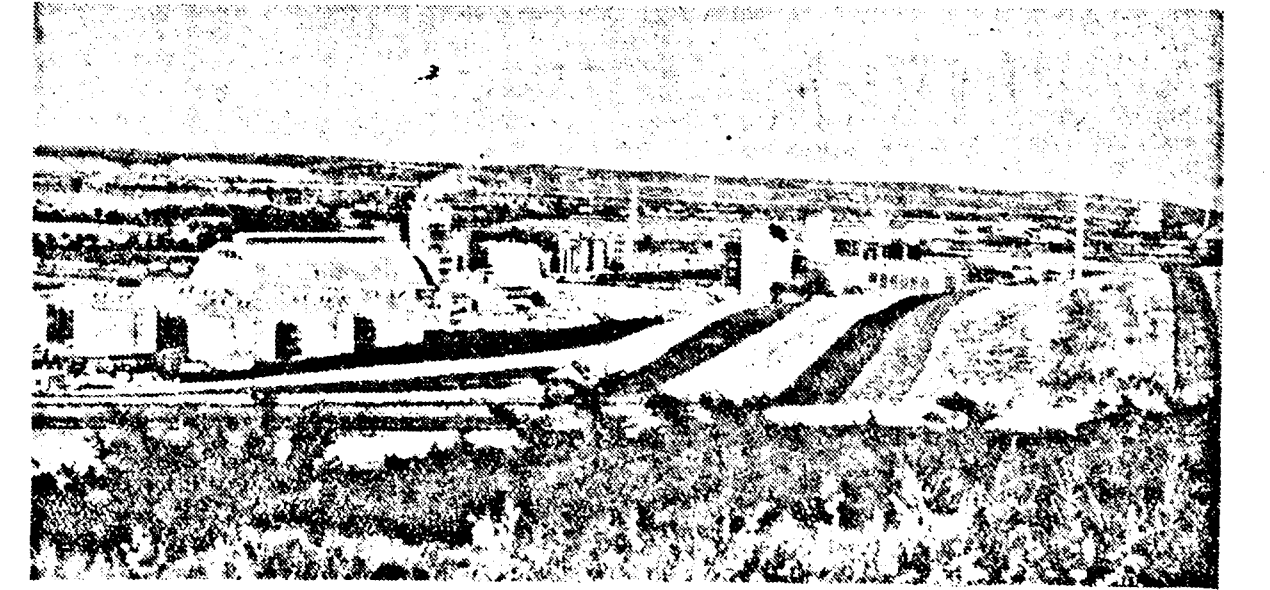
(Agerpres)

Nagynyomású szivattyú-berendezés

Az ostravai Bányáipari Kutatóintézet nagynyomású szivattyúberendezést szerkesztett a szénbányák tárnáinak vízellátására.

Az új berendezés, amely a Multiplikator nevet kapta, 200 atmoszférás nyomással juttatja a vizet a tárnákba és megakadályozza a szénpor elterjedését a levegőben.

Az ostravai bányamedencében — a Csehszlovák SZK legnagyobb bányáipari központjában — már több ilyen szivattyút helyeztek üzembe.

Képünk a borsodi új kémiai kombinátot és a berentel (Magyar Népköztársaság) hőerőművet ábrázolja.

Eleget tesz megbízatásának

fiatalok néha meggondolatlanok...

El-elkalandozott gondolatok találmást ismét visszaverték a tegnapi termelési értekezletre. Ezek után nem csoda, ha elment a kedve az 1. részlegen az ifjúsági brigád megalakításától, amikor azt mondták, hogy ő már öreg. Még, hogy öreg? Bátran felvesszi a versenyt akármelyik fiatalal. Mint a Dózsa Györgygyár 2. részlegének csapatvezetője, többször bebizonyította, hogy szervezni is képes. Nem, nem vállalom — határozta el magát és emellett kitartott, míg a pártszervezet titkárával nem találkoztak. Noha berzenkedett az „öregség” ellen, ő maga ezt hozta fel mentességül, amikor szóba került a dolog.

— Egy kommunista nem lehet öreg — hangzott a válasz. — Te még éppenséggel bármelyik fiatalal felveheted a versenyt. És tapasztalat, szakismeret terén jóval túlteszel rajtuk.

Ezek a szavak jólesteek Vincze Árpádnak. Visszaadták önbizalmát, saját erejébe vetett hitét.

A te tudásodra szükség van az ifjúsági brigádban. Igaz, nem lesz könnyű fejelemedre és rendszeresen munkára szoktatni a szakiskolából most kikerült fiatalokat, de a gyár vezetősége, az alapszervezet bizik benned...

Mit lehetett erre válaszolni? Mit is mondhatott volna, amikor a párt fontos feladattal bízta meg? Jó szakmunkásokat kell nevelnie a tizennégy ifjúból... El is határozta, hogy eleget tesz a megbízatásnak.

Eleinte, mi tagadás, nehezen ment a dolog. Jó példával ugyan elérte, hogy a fluk pontosan megjelentek a munkahelyen, de egyesek közülük nem vették komolyan a rájuk bízott feladatot. Mesélgettek, nevetgéltek munka közben. A tapasztalt szakember pedig tudta, hogy a sok fecsegés elvonja a fluk figyelmét, az pedig rendszert a munka minőségének a rovására megy. És még valami tudott. Azt, hogy a gyakori dorgálás elidegeníti tőle a fiatalokat. E helyett más nevelési módszert alkalmazott. Megdicsértte a jó munkát, az igyek-

vőket példaként állította a többiek elé.

Mint kiderült, Irtja a gyomot és közben ápolgatja a nemes növényeket — úgy fejlesztette a brigádfeladatot is a rábízott ifjakban a jó tulajdonságokat. Clorban Pavel és Molnár Györgyöt megdicsértte munkájukért. S a két fiatal brigádtag a dicséret hatására ezennel 8 óra alatt 120 ágynálalt elnyezett meg, míg mások ugyanannyi idő alatt mindössze 70-80-at készlettek. Clorban Pavel elnyerte az élmunkás címet és neve ma már ott szerepel a bejárat mellett elhelyezett tiszteletablakban.

A „fluk” egyre inkább megkedvelt Vincze Árpád lassan megismerte a brigádtagok képességét. Stan Ioan — vélekedett — nemcsak az iskolában nyert jó osztályzatot, de a gyakorlati munkában is ügyesnek bizonyul. S bátran, bizva saját élelítésében, egyre nagyobb megbízatásokat adott az ifjunak. Ezuttal sem csalódott. Az iskola padjából kikerült ifjú, érezte a feléje áradó bizalmat és igyekezett az eddigieit is jobb munkát végezni. Szorgalmas jutalmaként, a brigádfeladatok javaslataira a 3-ból a 4-es fizetési kategóriába tették át.

(Folytatása a 3-ik oldalon)

ERRŐL-ARRÓL

A Retyezáti Nemzeti Park

Hazánkban nagy figyelmet fordítanak a természeti ritkaságok gondozására, ezért egyre több gazdasági és tudományos szempontból jelentős helyet nyilvánítnak államilag védett területtől. Legnagyobb ilyen területünk egyike a 10.000 hektárt kiterjedő Retyezáti Nemzeti Park. Határa a Riul Mare völgyében kezdődik, átvág a Lăpușnic szurdokain, folytatódik a Păpușă gerincen, végül a Virfu Maren. Hozzá tartozik a 2511 méter magas Peleaga csúcs, a 18 hektáros Bucur-tó, sőt a Fekete és a Gemene-lor tavak is. (A Retyezátot több mint 70 kisebb-nagyobb tó ékesíti).

Egyszerűsített anilingyártás

Eddig az anilingyártáshoz rendkívül nagy mennyiségű öntöttvas részleket használtak fel katalizátorként. Szovjet kutatók most új gyártási eljárást dolgoztak ki, amely szerint nitrobenzol gőzt és hidrogén gázt szivattyúztak a kontakt berendezésbe, s ezek az alapanyagok egy különleges katalizátor jelenlétében kölcsönhatásba lépnek egymással. Az újfajta katalizátor anyagából egyetlen töltésnyi mennyiség több évre elegendő.

A 750 km² területű Retyezát hazánk legimpozánsabb hegytömege, főként kristályos pala, fillit, gneisz, amiből kőzetekből épül fel. Déli oldalát pedig mészkőbe vált karszt-jelenségek tarkítják. Nagy magasságánál fogva a hegytömböt valamikor hatalmas jégárok borították, melyeknek nyomai sehol a parkban nem látszanak olyan szépen, mint itt. (Cirkuszvölgyek és glaciális tavak).

A Retyezát éghajlata ma is zord, de a délnyugati részében a Duna felé vezető völgyekben és lejtőkön már a mediterrán hatás is érezhető.

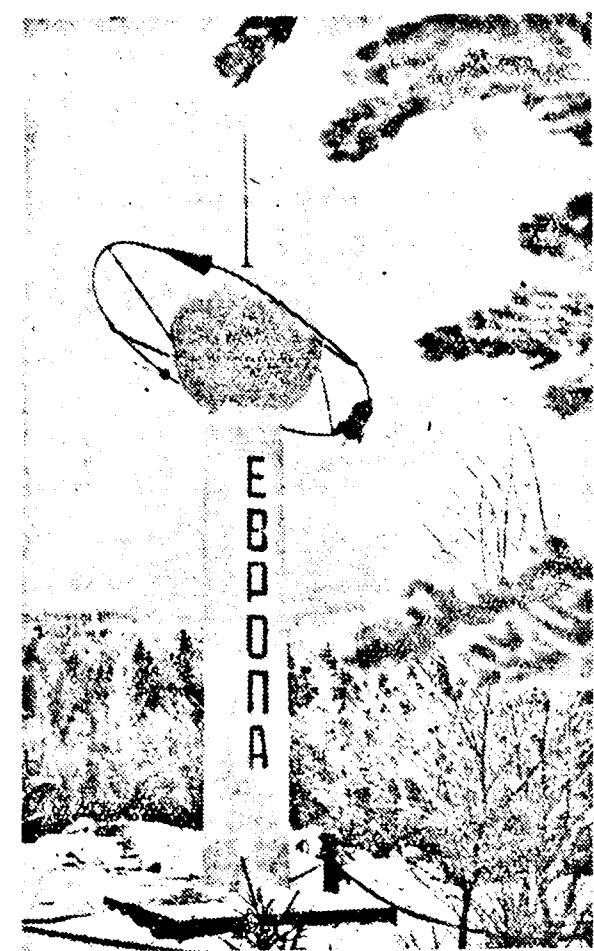
Növényvilágának érdekessége, hogy a gyümölcsösök szelid övezetétől a különféle fenyőfélék és zuzmók kopár világáig minden megtalálható. 920 fajta növényritkasága közül a Retyezát rezervációjában megtalálható a csodálatos szépségű orchidea, vagy éppen a vidék jellegzetes növénye, a sisakvirág és hölgymál is (az utóbbitnak 42 fajváltozata fordul itt elő), ezenkívül fellelhető a rovarevő harmatfű és tárnics is.

A Retyezátnak nemcsak a növényzete, de az állatvilága is

igen gazdag és változatos, s bátran mondhatjuk, hogy Közép-Európa egész faunája képviselteti itt magát. A zergék, sasok, keselyűk számos fajtáján kívül a nyestek, hiúzok, farkasok, medvék, szarvasok és fadjakakosok egész serege kereset itt menedéket. Ezenkívül több mint 100 ritka lepkefaj, sok-sok rovar- és halfajta látható a vidéken.

Gazdag növény- és állatvilágán kívül, a Retyezát történelmi szempontból is jelentős. Barlangjaiból a kőkorszak emberének számos eszköze került felszínre. De a völgyek bejáratait, az utakat s a hágók peremét védő várak is e vidék nevezetességeit gazdagítják. Ilyen a Retyezát lábánál, 726 m magasságban levő háromszög-alakú vár is, melynek köfalából 7-8 m napjainkban is látható. De a Riul Mare partján fekvő Sântămăria Orlea falu is igen értékes történelmi emlékekkel büszkélkedhetik. E régi település először egy 1383-beli feljegyzésben szerepelt, határában pedig nemrég római cserepek és téglák kerültek napvilágra.

Cs. I.

Az Ural hegységben, Európa és Ázsia határán, emelkedik ez az 5 méter magas obelszk, melyet a szputnyikok másál ékesítenek.

REANIMÁTOR

Nem egyedülálló diagnózis, egy moszkvai kórház kórlapján

a klinikai halott egészségesen távozott

A Lenin-renddel kitüntetett, félvezető fennálló moszkvai S. P. Botkin kórház 14.274-es kórlapján a következő diagnózis olvasható: Klinikai halál az operációs asztalon. — Ime a kórtörténet:

— A beteget reggel 10.30-kor fektették a műtőasztalra. Pulzusa jó.

— A pulzus megszűnt, a vérnyomást nem lehet megállapítani, a pupillák a végsőig kitágultak.

— Megállapították, hogy megszűnt a szívműködés. Klinikai halál.

— Két perccel a klinikai halál beállta után megkezdődött a szív közvetlen masszázsa. Tíz percen át nem sikerült kiváltani a szívműködés megkezdését. A masszázst megszüntetve a szívműködés megállt.

— 30 perccel a klinikai halál beállta után a folytatódó masszázst követően megkezdődött a vér intraarteriális befecskendezése.

— 40 perc múlva felfüggesztették az intraarteriális vérátvitelt. A szívműködés megszűnt. A vérátömlesztést és masszázst folytatják.

— 11.30-kor, 50 perccel a masszázst kezdete után, a masszázst beszüntették. A szív jól húzódik össze.

— 11.50-kor megjelentek az első önálló légző mozdulatok.

— 13.25-kor a beteget átfektették az ágyra. Eközben megmozdította csuklóit.

— 14-kor nyelmozdulatokat figyeltek meg.

— 16-kor a pupilla elkecsesnyedett, a szem reagált a fényre.

— 17.30: A szívhangok tiszták, erőteljesek.

— Hajnali 3.25-kor, több mint tizenhat órával a klinikai halál után, a beteg magához tért. A kérdésekre tömörítve válaszolt.

S a kórtörténet befejezése: — A továbbiakban a beteg felgyógyult az elszenvedett klinikai halálból és 12 nap múlva sikeresen megoperálták...

...Az idézett kórlap a Botkin kórház legújabb — allg egy éve alakult — ötvenedik szakosztályáról való. A szakosztály neve: REANIMÁTOR. A halál küszöbén lévő szervezetekkel harcol. S a legtöbb sikerrel. A 14.274-es beteg — egyébként 48 éves munkásszámos — már rég elhagyta a kórházat s úgy dolgozik, mint „halála” előtt...

A tudomány és a technika világából

ÖNMŰKÖDŐ GÉPET szerkesztettek a Szovjetunióban, amely minimálisra csökkenti a zöldségpalántáknak a melegágyakból való kiszédésére és kiültetésére fordított munkát.

Az önműködő géppel végzett kísérletek sikerrel jártak. Tervezték, hogy a tavaszi mezei munka megkezdéséig már el is készült az első ilyen gépek.

UJ TEGLAGYÁRTÁSI MÓD. SZERT kísérleteztek a burgasi (Bolgár NK) teglagyárban. Az új módszer szerint a téglákat agyag, fűrészpor és szénpor keverékéből készítik és körkémecében, magas hőfokon égetik.

Az így gyártott téglák kiváló minőségű és jóval könnyebb a rendes teglénál — súlya mindössze 1,8-2 kg.

MOLIBDENTARTALMU MŰTRÁGYAT kísérleteztek a szovjet mezőgazdasági kutatóintézetek tudósai. A molibdén, noha fém, jelentős mértékben befolyásolja a mezőgazdasági növények fejlődését, elősegíti a nitrogén asszimilációját és meggyorsítja a foszfor és a kalcium felszívódását.

A szovjet kutatók kis adagokban használtak molibdéntartalmú műtrágyát (50 g ammónium-molibdatot 100 kiló vetőmagra) s ezzel a termésátlag 80 százalékos növekedését érték el.

FONHATÓ-SZÓHETŐ GRAFITROSTOKAT sikerült előállítani viszkozitási-művelettel 2950 fokra való felhevítéssel. Az így előállított, 99,9 százalékos grafitból álló szálak és anyagok, más fonható rostoktól eltérően, jól vezetik a hőt és a villamos áramot, ellenállnak forró gázok maró hatásának és kiválóan alkalmasak magas hőmérsékleten is használható tömítések készítésére.

DR. JEVGENIJ SZAVARON. SZKIJ szovjet szelzmológus szerint reális lehetőségek vannak a földrengések energiájának kihasználására. Mint ismeretes, a Földön évente kb. 100.000 földrengés van.

A szovjet tudós szerint, a távolabbi jövőben olyan szelzmikus erőműveket fognak építeni, amelyek a Föld mélyén fekvő rétegeknek energiáját köz-

vetlenül elektromos energiává alakítják át. Egyetlen ilyen erőmű több város összes üzemeltetéséhez elegendő energiát szolgáltatna.

Gazlátor

Magyarországon újfajta gázszármazék gyártását kezdte meg. Neve: gazlátor. A készüléket gyufa nélkül, Bosch-rendszerű magnészes szerkezet gyújtja be, üzem közben a beépített termoelektromos gyújtást-biztosító ellenőrző a gyújtást és a fűtést, zavar esetén pedig a gázt önműködően elzárja. A készülék két mozdulattal üzembe helyezhető s a helyiséget azonnal, a legjobb hatásokkal

melegíti. Teljesítménye szükség szerint szabályozható, a szobát intenzív légcserével, enyhén, egyenletes sugárzással melegíti. A készülék 70 cm magas, 76 cm széles felületre állítható, fogantyúját és gyújtógombját a fűtőtest kezelője kényelmesen elérheti, tisztítását pedig a leemelhető oldalfalak megkönnyítik. A gázlátort hőmérséklet- és nyomásműködésűvel is gyártják. A kályha bármilyen kéménybe bekapcsolható.

Ároktisztító traktor

Az utcsillár árok, öntözőcsatornák megkezdésénél rövid idő alatt feltöltődnek, benővi őket a gyomnövényzet, ezért állandóan karbantartásra szorulnak. A Lengyel Népköztársaságban nemrégiben kotróvödörös traktorokat helyeztek üzembe. Az újrendszerű ároktisztító berendezéseknek érdekessége, hogy a

traktor viszonylag messze, kb. 140 cm-re van az árok szélétől, tehát a nehéz jármű súlyától nem omolhat be az árok. A berendezés végletlen szalagot alkotó vödörös kotróléc az árok profiljához igazítható.

Prototípus — a természet

Közismert tény, hogy számos emberi találmány a természetet utánozza. A fényképezőgép például ugyanazonok az elveken épül fel, mint az emberi szem s a legkülönbözőbb szerszámok modelljeit megtaláljuk a rovarvilágban. A lengyel építészternokok most szervezetben keresnek a természetben olyan építkezési módszereket, amelyek lehetőséget nyújtanak az építkezési költségek csökkentésére. Már az eddigi vizsgálódások bizonyították, hogy a természet számos olyan szerkezetet ismer, amely sz „építőanyagait” való rendkívüli takarékosan ruelllett megfelel a legnagyobb igénybevételnek.

Az elgondolás megvalósításához az építészek, fizikusok, vegyészek és biológusok szoros együttműködésére volt szükség. Az együttműködés egyik eredménye a „bogárláb-antenna”. A biológusok ajánlására ugyanis meg-

vizsgálták, milyen eredménnyel járna, ha a televíziós adásokhoz szükséges magas antennákat a bogarak izelt lábának mintájára készítenék el. A számítások kitűnő eredményre vezettek és nem sokára el is készült az első ilyen antenna terve.

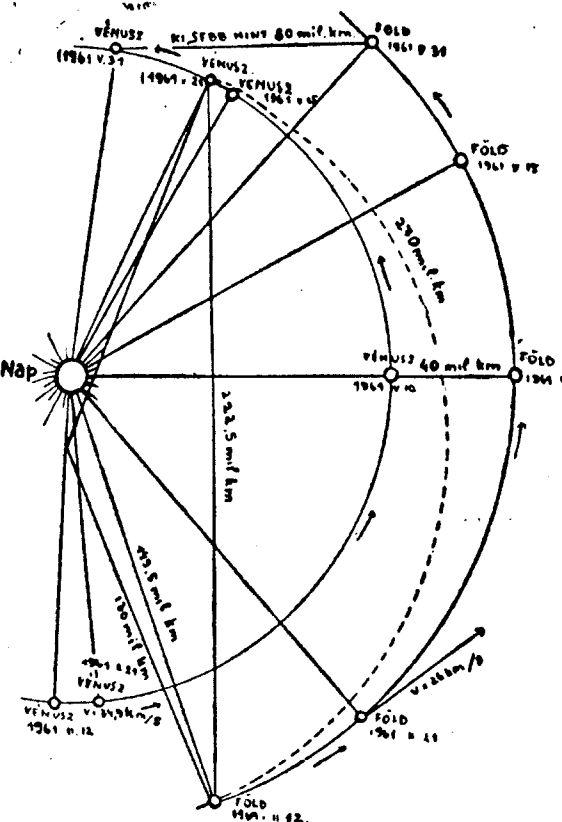
Ugyancsak a természet megfigyelésén alapul egy lakóház terve, amelyet a méhsejtek elvének következtetés alkalmazásával fognak felépíteni. A számítások kimutatták, hogy az ilyen házak felényi költséggel felépíthetők a szükséges munkáról pedig egyhúszonötödére csökken. A méhsejt-ház műgyantából, salakvattából és rostos anyagokból épül. A betont kiváló minőségű cement, a betont pedig műanyag helyettesíti.

Az új módszerrel épített ház sulya — azonos szállításág, hőszigetelés, stb. mellett — a rendes épület sulyának egyötöde.

A televízió és a... vérszelek

Egy leningrádi tudóscsoport a vér mikroanalíziséhez egy olyan műszert szerkesztett, mely lehetővé teszi a vérszelek hozzávetőlegesen vizsgálatát. Ez a műszer két részből áll: egy mikroszkópból és egy televíziós adó és vevőközpontból. Ez lehetővé teszi, hogy az orvosok és a biológusok ne a mikroszkóp szemlencsénél figyeljék a vér összetételét, hanem

egy televíziós vevőközpont ernyőjén. A megoldás aránylag egyszerű és mindegyik számára elérhető. A mikroszkópra rá van szerelve egy miniatűr televíziós adóközpont, amelynek jelei a szokásos módon eljutnak a vevőközpontig. Ez a készülék egy számláló berendezéssel is rendelkezik, amelynek segítségével meghatározható a vörösvérsejtek száma.

Képes hirdető

A Kaukázus hegységben, 2500 méter tengerszint feletti magasságban egy, a maga nemében egyedülálló elektromágnes szereltek fel. A mágnes sulya közel ezer tonna és méretei olyanok, hogy pólusai között egy személygépkocsi is könnyen elférne. A páratlan méretű mágneset gruz szakemberek szerkesztették a kozmikus sugárak tanulmányozása céljából.

Amit mindenkinek tudnia kell

A Vénusz felé tartó automata bolygóközi állomás pályájáról

Világszerte ismertek azok a páratlan eredmények, amelyeket a szovjet tudósok az űrhajózás alapjainak lerakásában az utolsó négy évben elérték. Ezen aránylag rövid időn belül a Szovjetunió három mesterséges holdat, négy űrhajót, három lunnyikot, négy — a bolygóközi repülésre szolgáló szuper-rakétát indított űrtérbe. E nagyszerű sorozat utolsó állomásaként 1961 február 12-én többépcsős tökéletesített rakéta segítségével nehéz mesterséges holdat helyeztek el pályáján, amelyről automata bolygóközi állomást indítottak űrtérbe a Vénusz felé vezető pályán.

A szovjet tudomány és technika ez a sikere kétségkívül az emberi tudomány történetének eddig elért egyik legmagasabb eredménye. Nem szakember számára szinte elképzelhetetlenül bonyolult számításokra, a kísérletek hatalmas sorára volt szükség ahhoz, hogy ezt az automata állomást pályájára helyezzék.

Az alábbiakban megismerjük röviden vázolni az olvasók előtt azt a pályát, amelyen az űrhajó a Vénusz felé tart. Leírásunkban Ary Sternfeld, neves szovjet csillagász, az űrhajózás ösztönzésére kiadott nemzetközi díj kitüntetettjének adataiból indultunk ki.

Előre kell bocsátanunk, hogy rajunk természetesen csak megközelítő képet nyújt az űrhajó pályájáról.

Képzünk baloldalon a Nap látványát. Ebből, mint központból rajzoljuk fel a Vénusz, illetve a Föld pályáinak egy részét. (A valóságban ezek a pályák ellipszis alakúak, de mi ettől rajzunkban eltekintünk és köríveket rajzolunk, ami a két bolygó esetében jó megközelítés a tényleges pályáknak).

Mint ismeretes, a Vénusz 225, a Föld pedig 365 és egy negyed földi nap alatt kerül meg a Napot. Ennek alapján könnyű kiszámítani, hogy a Vénusz egy nap alatt 1,603, a Föld pedig 0,986 fokok szögnek megfelelő köríveket ír le pályáján.

Az alsó részen feltüntetjük a Vénusz, illetve a Föld helyzetét 1961 február 12-én. Tudva azt, hogy a Vénusz, illetve a Föld hány fokos szögnek megfelelő körívet ír le naponta, a szögmérő segítségével könnyűszerrel megállapíthatjuk a két bolygó helyzetét bármely tetszőleges napon. (Rajzunkon a február 21-i, április 10-i, május 15-i, június 21-i, illetve 31-i bolygó helyzeteket tüntettük fel. Látható, hogy a Vénusz és a Föld közötti távolság ezen idő alatt nem állandó, hanem április 10-ig állandóan csökken, amikor a Vénusz úgynevezett alsó konjunktóba kerül a Föld-

del és a közöttük lévő távolság csupán 40 millió kilométert tesz ki. Ettől az időponttól kezdve a közöttük lévő távolság állandóan nő és május végére már megközelíti a 80 millió kilométert).

Az automata bolygóközi állomás pályáját szaggatott vonallal jelöltük, feltételezve, hogy május 21-én kerül a Vénusz közelébe, valamint azt, hogy az űrállomás röp-pályája a kört megközelítő ellipszis ívének felel meg. A Földről kilinduló pálya sugarának 130 millió km-t tettünk fel. (Arra, hogy Sternfeld professzor miért vette fel az űrállomás pályáját éppen ilyennek, itt nem térhetünk ki, ez rendkívül bonyolult számítások eredményeként alakult ki).

A fentiekből világos, hogy bárki saját maga is elkészítheti a Föld-Vénusz-űrállomás „térképét” és azon bármely tetszőleges napon megállapíthatja a két bolygó helyzetét.

Az űrállomás helyzetének megállapításánál már más elgondolásokból kell kiindulnunk. Eredeti ábránkon egy centiméter hosszúság 10 millió kilométernek felelt meg. Ha megszorozzuk a bolygóközi állomás másodpercenkénti sebességét az egy napban lévő másodpercek számával (86.400) megkapjuk az állomás által egy nap alatt

megtegyt utat. Ha meg akarjuk tudni, hogy egy bizonyos idő alatt az űrállomás milyen messzire jutott pályáján, elindulási napjától, február 12-től, vagy egy más időponttól számítva, akkor az előbb kapott értéket megszorozzuk a kezdeti időponttól megállapított dátum óta eltelt napok számával és megkapjuk az űrállomás helyzetét egy bizonyos napon. Ezt az adott léptékben az űrállomás pályáján ábrázoljuk. Mi ezt a számításot február 21-re végeztük el és az űrállomás pályáján feltüntetjük az állomás röp-pályájának első kilenc napja alatt megtett kereknek 20,2 millió kilométer utat. Mint láthatjuk, az automata bolygóközi állomás helyzetének meghatározásához szükségünk van ennek másodpercenkénti sebességére. Ez február 21-én 26 kilométert tett ki másodpercenként. Ez a sebesség azonban nem állandó, hanem ahogy az állomás a pályáján közelebb kerül a Naphoz, állandóan nő. Ezért, ha a továbbiak során ki akarjuk számítani az űrállomás helyzetét, mindig a legfrissebb TASZSZ közleményben szereplő sebesség értékeiből kell kiindulnunk.

Ha nagyobb pontosságra törekedünk, akkor az űrállomásnak egy bizonyos időszakra vett átlagsebességét kell figyelembe vennünk, amit úgy kapunk, hogy a kezdeti és a végpontnak megfelelő két sebességérték összegét kettővel osztjuk. (A két sebesség számtani közepértékét vesszük).

A fent vázolt módon bárkinek lehetősége van arra, hogy egy kis türelemmel felrajzolhassa magának a nem mindennapi „térképét” és ezen nyomon követhesse a szovjet tudósok e nagyszerű alkotásának útját.

Hladik Iván, tanár